

és így felülnek a fasiszták állításainak, hogy a gazdasági válságot békeszerződések, gyarmati kérdések, túlnépesedés, vagy egyes államok, sőt fajok ellenséges magatartása okozzák.

Ez a tanulmány azonban világosan és egyszerűen bemutatja, hogy a krízisnek nem az a valódi oka, hanem a *relatív túltermelés*, azaz, hogy a tömegek fogyasztási lehetősége nem áll arányban a termelt áru mennyiségével. Mivel a termelés nem tervszerűen megy végbe, hanem minden tökéletes termelő a saját belátása szerint termel, nem számolva a tömegek vételképességével — beáll a krízis. A gazdasági válságok okozója tehát a mai tervszerűtlen termelési rendszer. A mai társadalomban a termelést nem a nép érdekei, hanem az egyes termelők haszna

határozza meg. A fogyasztók nem azért képtelenek felvenni a termelt árut, mert nincs rá szükségük, hanem mert az alacsony munkabérek és sovány fizetések miatt nem tudnak hozzájutni, bármily égető szükség is lenne rá. Így lehet azután az, hogy míg egyrésztől a tömegek szűkölködnek, másrésztől a termelők hatalmas árúmenyiségeket semmisítenek meg (pl. kávé, gabona), hogy megtartsák ezeknek árnyóját. A termelés és a társadalom ezen ellentmondása ütközik ki a tökéletes termelés mai világkrízisében, amit sem a békeszerződések revíziója, sem gyarmatok, vagy akár az egész glóbus felosztása — hanem egyedül a szocialista termelési rendszer küszöbölhet ki.

M. K.

KÖNYVSZEMLE

Sinclair Lewis: Ez nálunk lehetetlen. Sinclair Lewis új könyve teljes képét adja a fasiszmusnak. Ez a könyv a közelmúltban történt, főként németországi események hatása alatt született meg és a totális fasiszta államideál amerikai híveinek elképzelt uralmát igyekszik bemutatni. Nem volt nehéz dolog a jóslás: az európai események bebizonyították, hogy a fasiszmus minden államban, akár Európában, akár Amerikában egyforma: nem a haladást, hanem a reakciót szolgálja. Azonban az író két dologban nem adja tiszta képét a dolgoknak. Egyrészt, mert a dolgozó osztályok pártjait, szemléletét és vágyait feltűnően vulgáris szemmel látja és szinte csodálatos felelőtlenességgel mer elcsépelet közhelelyekre támaszkodni, másrészt a megoldást nem az összes antifasiszta erők összefogásában látja, hanem valami homályosan ábrázolt polgári ideológiában. Sinclair polgári író és ez nagyban befolyásolja világnézetét, azonban nem szabadna figyelmen kívül hagynia, hogy ma már nem demokrácia és zsarnokság, hanem osztályok

állnak szemben egymással és ebben a harcban a haladó polgárságnak a dolgozó tömegek mellett van a helye.

A regény címe: „Ez nálunk lehetetlen”, intés. A legtöbb országban, ahol még gyenge a fasiszmus, már szinte unottak ezek a jelszavak: „ez nálunk lehetetlen”, „ez nálunk nem történhetik meg”. Azonban ez nem igaz. Minden lehetséges, minden megtörténhetik, ha nem nézünk vele szembe és nem akadályozzuk meg győzelmét.

Illyés Gyula: A puszták népe. Illyés könyvét a polgári kritika meglepetéssel és szörnyűkóddal fogadta. Úgy látszik, addig hallgatott bizonyos tényekről, míg teljesen meg is feledkezett róluk. A tényeket, melyeket Illyés mint cselédivadék legilletékesebben bemutat és mint írásművész igazságként rákényszerít az olvasóra, nem lehetett ezúttal sem elhallgatni, sem kétségbevonni.

Az iskolában tanított szabadságszerető, önérzetes, hazafias magyar nemzettil per sze, tényleg meglepően különbözik az a kép, amelyet Illyés fest a nagybirtokosok

pusztai cselédnépéről. Ez a cselédnép, mely nemzedékeken keresztül egy urat szolgál, szolgálajta, önérzetében elpusztított, megalázott, úrtisztelő

A pusztai lakosság élelmezési viszonyait nyomor és formális éhezés, lakásviszonyait pedig olyan szobák jellemzik, melyekben négy család, azaz húsz ember él együtt. Ez volna tehát az anyagi életszínvonal — „egy koldus életszínvonal”, — melyet a nagybirtokos érdekelttség különbnek tart a kisparaszt életviszonyainál s érvként használ a nagybirtokrendszer fenntartása mellett.

A gazdasági elnyomást a cselédlányok korlátlan nemi kizsákmányolása egészíti ki. Az urak, a földbirtokostól le a gazdasági gyakornokig, szabadon rendelkeznek a nőcselédnek... egész testével is.

Ezeket az állapotokat még súlyosítja a cselédség elszigeteltsége a világtól.

A nagybirtokok cselédsége ma a magyar munkásosztálynak a legelmaradotabb, legöntudatlanabb rétege, mely a szer-

vezkedésnek legegységibb formáihoz sem jutott még el. De Illyés megállapítja, hogy lelke mélyén ott szunnyad a lázadás ösztöne, a bosszúszomj. És az a tőkés fejlődés, mely a gépek elterjesztésével megrikítja sorait, kapcsolatba hozza egyúttal a gépeket kezelő ipari munkásokkal is és így megindítja benne az osztályöntudatosodás folyamatát.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. Háborúellenes kettős számunkból még pár példány áll az érdeklődők rendelkezésére.

E. Zs. Novisrad. Mult számunkból a „Fasizmus és Népfrent” című cikk rajtunk kívülálló okokból kimaradt.

Mindenkinek. Ezen számunkban több értelemzavaró hiba van. Kérjük ezen technikai hibák szíves elnézését. Valamint elnézést kérünk azért is, hogy ez a szám rajtunk kívülálló technikai okokból 32 helyett csak 24 oldalon jelenhetett meg.

Új nemzedékünk szellemét, törekvéseinek irányát érintő levelek, könyvek, folyóiratok, cserepéldányok, ismertetésre vagy leközlésre szánt munkák Subotica, Poštanski fah 88 küldendők.

Felkérjük munkatársainkat, hogy kézírataikat legkésőbb lapzártáig, minden hónap elsejéig szíveskedjenek beküldeni.

A cikkek lehetőleg a papír egyik oldalára íródjanak.

„HID” literarni, mesečni časopis, izlazi mesečno jedanput (oko 15-og). Odgovorni urednik i izdavač: SIMOKOVICH RÓKUS — Redakcija i administracija: SUBOTICA, Parčetićeva ulica 39.

Pretplatne cene: 1 god. 30 din., 1/2 god. 16 din., 1/4 god. 9 din.